

OPENBAAR LICHAAM
BONAIRE

Aan: Rijksvertegenwoordiging voor de Openbare
Lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba
Dhr. J.N. Helmond

ALHIER

Uw Kenmerk: Rv/2024u/027

Zaak nummer: Z/24/020364

Datum: 1 november 2024

Betreft: reactie op brief RV 23 oktober
2024

Geachte heer Helmond,

Wij ontvingen uw schrijven van 23 oktober 2024 met bovengenoemd kenmerk met betrekking tot de rapportage van Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) over de vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Selibon NV te Lagun. Ook ontvingen wij daarbij het door u vastgestelde beleidskader voor uitvoering van uw taken ex. artikel 231 WolBES.

Allereerst is het goed om de scope van het ILT-onderzoek met elkaar scherp te hebben. Van 27 tot en met 30 augustus 2024 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een extra inspectie op Bonaire uitgevoerd in het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT). De inspectie was gericht op de wijze waarop het Bestuurscollege (BC) van het Openbaar Lichaam van Bonaire (OLB) invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) met betrekking tot milieu bij het afvalbedrijf Selibon NV op de locatie Lagun.

Op uw verzoek reageren wij met dit schrijven op uw conclusies waarin wij willen ingaan op de bestuurlijke stappen die het OLB heeft genomen en voornemens is te nemen om de beschreven situatie te Lagun structureel te verbeteren. Een en ander dient beschouwd te worden als een ambtsbericht in het kader van fase 2 van de Interventieladder Indeplaatsstelling, zoals omschreven in Hoofdstuk 5 van de beleidsnota 'Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing', zoals door u van toepassing verklaard voor Bonaire.

Daarnaast willen wij u danken voor uw handreiking om waar nodig ondersteuning te geven aan het Openbaar Lichaam om de betreffende problematiek te verbeteren. Het is voor dit Bestuurscollege evident dat de mogelijkheden van Selibon NV niet toereikend zijn om de trajecten die nodig zijn voor een duurzame en structurele aanpak in te vullen.

Voor het Bestuurscollege staat voorop dat de publieke gezondheid, natuur en milieu moeten worden beschermd en dat risico's hiervoor moeten worden geminimaliseerd en waar mogelijk gemitigeerd. De conclusies van het ILT-rapport dat de situatie bij Lagun zorgwekkend, urgent en complex is, worden door het Bestuurscollege dan ook gedeeld.

Deze situatie is het gevolg van een langdurige historische ontwikkeling op Lagun waarin het enerzijds heeft ontbroken aan goede bedrijfsvoering door de uitvoerende instantie Selibon NV en er anderzijds onvoldoende invulling is gegeven aan zowel de privaatrechtelijke verantwoordelijkheden als ook de publieke taken van het bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Dit Bestuurscollege is welwillend en vastbesloten om deze situatie binnen haar bestuurstermijn structureel te verbeteren en een duurzaam afvalbeheer en -verwerking op Bonaire mogelijk te maken.

In onze aanpak hanteren wij een korte-, middellange- en langetermijnstrategie, waarmee wij gericht werken aan zowel directe oplossingen als aan structurele verbeteringen op langere termijn.

Acties korte termijn

Om te komen tot korte termijn acties heeft het Bestuurscollege op 28 augustus jongstleden met een voornemen last onder bestuursdwang (LOB) aan Selibon NV laten weten dat op een viertal onderwerpen directe en urgente verbeteringen moeten worden aangebracht. Deze onderwerpen zijn ook onderdeel van het ILT-rapport en betreffen:

1. De (tijdelijke) opslag van:
 - a. Afgewerkte olie
 - b. Asbest
 - c. Biomedisch afval
2. De algemene huishouding van de stortplaats en milieustraat op Lagun.

Dit vooral gezien de aanhoudende ondergrondse branden sinds maart 2024.

De diverse directies van OLB werken hierin nauw samen met Selibon NV door middel van toezicht, monitoring, advies en ondersteuning. Tevens heeft het Bestuurscollege een dedicated Programmamanager Duurzaam Afvalbeheer Bonaire aangesteld die directie-overstijgend deze activiteiten aanstuurt. Het programmateam zal op korte termijn verder worden uitgebreid om een duurzame aanpak vanuit het OLB te waarborgen. Deze onderwerpen kennen in het gestuurde voornemen tot LOB elk een andere deadline gezien de complexiteit en urgentie. De ontwikkelingen daarvan worden sinds 28 augustus jl. door Toezicht & Handhaving gemonitord. Dit gebeurt wekelijks via inspecties op locatie. Hiervan wordt de voortgang middels rapportages in samenspraak met Selibon NV bijgehouden. Wij stellen vast dat Selibon NV op deze fronten inmiddels verbeteringen heeft aangebracht. Deze rapportages bespreken we graag met u in ons wekelijks bestuurlijk overleg.

Ook zal het Bestuurscollege de noodzakelijke stappen ondernemen om de juridische basis voor de activiteiten op Lagun, als ook voor de afvoer van afvalstromen van

Bonaire af, en verwerking ervan elders, op orde te krijgen. Hiertoe wordt actief gewerkt aan overeenstemming met andere landen binnen het Koninkrijk om de afvalstromen van Bonaire te ontvangen en op milieutechnisch verantwoorde wijze te verwerken. Daarnaast zullen voor de huidige activiteiten op Lagun tijdelijke gedoogverklaringen worden opgesteld met voorwaarden die in lijn zijn met de te verwachte voorwaarden in de vergunningen die uiteindelijk zullen worden afgegeven. De gedoogverklaringen zullen het OLB de nodige handvatten bieden om gericht de situatie te Lagun te kunnen beheersen, het nodige toezicht houden en waar nodig te handhaven.

Hiervoor wordt ondersteuning gegeven door deskundigen in Nederland, waaronder de Omgevingsdienst NL, die ondersteunt bij de vergunningverlening rond de stortplaats en overeenkomsten in de geest van het Verdrag van Bazel voor het transport van gevaarlijke afvalstromen naar een ander land, Rijkswaterstaat en Afvalzorg Nederland, welke hun kennis ten aanzien van het beheer en inrichting van stortplaatsen zullen inzetten om de situatie op Lagun te helpen verbeteren, zowel in de dagelijkse operatie, het nemen van maatregelen om de ondergrondse branden te bestrijden als ook voor het ontwerp, de aanleg en inrichting van nieuwe stortcompartimenten en de afwerking van gesloten stortcompartimenten (zowel op Lagun als Morotin).

Voor het doorlopen van het vergunningetraject zal op korte termijn bovendien een aanvang worden gemaakt met een Milieueffectrapportage door Selibon NV voor de activiteiten op de stortplaats. Het Bestuurscollege zal als bevoegd gezag hierin tijdig de juiste besluiten nemen, een MER-commissie installeren en de omgeving en andere belanghebbenden informeren en betrekken.

Voor het aanpakken van de risico's voor milieu en natuur worden plannen opgesteld in samenwerking met de deskundigen uit Nederland voor het aanpakken van de waterafvoer en -behandeling rond Lagun. De uitvoering hiervan zal in samenloop met de afwerking van de gesloten gedeeltes van de stort en de inrichting van nieuwe compartimenten worden ingepland. Hiervoor is ook het doorlopen van een traject voor een Milieueffectrapportage noodzakelijk, zoals hierboven beschreven.

Middellange termijn

In 2014 heeft het ministerie van I&W, in samenwerking met OLB en Selibon NV het programma Afvalbeheer op Maat (AoM) opgestart, met als doel investeringen te kunnen doen voor het duurzaam afvalbeheer op Bonaire. De uitvoering van dit programma is in 2021 min of meer stil komen te vallen als gevolg van het ontbreken van het programmamanagement.

Op 16 oktober 2024 heeft het Bestuurscollege een schrijven ontvangen van de DG van DGMI van het ministerie van I&W over de stand van zaken van het programma AoM. Hierin wordt door het ministerie een oproep gedaan om het programma te actualiseren en wordt een handreiking gedaan naar Bonaire om daarin met steun van het ministerie nieuwe projecten te definiëren en uit te voeren voor een duurzaam afvalbeheer. Deze herijking van het programma AoM kan beschouwd worden als een steun in de rug voor de langetermijnvisie voor afvalbeheer en -verwerking dat het Bestuurscollege beoogt en als basis voor een nieuwe afspraak met het Rijk over financiering van het programma

op langere termijn. Op basis van deze visie zal bovendien beleid en regelgeving worden ontwikkeld en vastgesteld door Bestuurscollege en de Eilandsraad waarbinnen de toekomstige ontwikkelingen passen en op basis waarvan nieuwe vergunningen en ontheffingen kunnen worden verleend.

Uitgangspunt hierbij is dat de hoeveelheid te storten afval naar een minimum wordt teruggebracht en dat wordt ingezet op het scheiden van afvalstromen, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over het al dan niet op Bonaire verwerken van afvalstromen of wel het afvoeren van afvalstromen naar elders. Daartoe heeft het Bestuurscollege reeds op 24 juli 2024 een Nota Afvalstromen Bonaire vastgesteld ten doel het volume per onderdeel van de afvalstromen op Bonaire in kaart te brengen en de mogelijkheden deze circulair af te doen. Het Bestuurscollege heeft Royal Haskoning DHV (RHDHV) uitgenodigd voor ondersteuning hierbij, waarvan reeds op 30 oktober jl. de opdracht aan RHDHV, voor het ontwikkelen van een *'Visieplan Afval & Circulair Bonaire'*, door het Bestuurscollege is goedgekeurd. Het Bestuurscollege verwacht uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 het *'Visieplan Afval & Circulair Bonaire'* alsook de Herijking AoM vast te kunnen stellen.

Lange termijn

Op termijn moet de locatie Lagun gesloten en afgewerkt worden. Dit kan echter pas als een alternatief voor de verwerking dan wel afvoer van restafval is gerealiseerd. Het Bestuurscollege realiseert zich dat dit een lange termijn aanpak vergt. De richting voor de aanpak van restafval zal worden ingezet met het vaststellen van de visie en het beleid, zoals hierboven omschreven. Daartoe biedt het rapport van Afvalzorg uit 2023 (*'Rapportage advisering afvalmanagement Bonaire'* in opdracht van het ministerie van I&W) een goede basis. Het Bestuurscollege zal in overleg met I&W en overige stakeholders de uiteindelijke bepaling en uitvoering van de langetermijnvisie afstemmen.

Financiën

Het Zorgcontract dat jaarlijks in het kader van de Beheersovereenkomst met Selibon NV wordt afgesloten voor het uitvoeren van haar taken wordt momenteel herzien. Hierbij is het doel om een efficiënte en goed onderbouwde inzet van de publieke middelen te waarborgen met optimale toegevoegde waarde voor een duurzaam afvalbeheer.

Voor de effectieve aanpak van afvalbeheer op Bonaire zullen grote investeringen noodzakelijk zijn. Het Bestuurscollege zal zich, op basis van de gekozen oplossingsrichtingen inspannen om op korte termijn inzicht te krijgen in de omvang van deze investeringen. Er zullen projectvoorstellen worden voorbereid met kostenramingen die de basis zullen vormen voor beschikkingsaanvragen in het kader van het Herijkte programma AoM en mogelijke andere subsidiebronnen. Hierbij kan de handreiking vanuit I&W ten aanzien van de herijking van AoM een goed beginpunt zijn voor de nodige ondersteuning daarin van het Rijk.

Het Bestuurscollege realiseert zich dat daarbij de verantwoording van de reeds beschikte gelden vanuit AoM een belangrijke voorwaarde is en zal zich, in

samenwerking met Selibon NV inspannen om deze verantwoording op orde te brengen en het financieel management van het programma AoM professioneel en zorgvuldig in te richten zodat kan worden voldaan aan de eisen van de beschikkingsvoorwaarden.

Tot slot

Het Bestuurscollege is zich bewust van de urgentie van de situatie van het afvalbeheer op Bonaire en zet zich vol in voor de verbetering daarvan. Wij hebben er vertrouwen in dat we hierin onder leiding van de nieuw aangestelde Programmamanager Duurzaam Afvalbeheer Bonaire en de nieuwe directie van Selibon NV de komende tijd verdere substantiële stappen kunnen zetten in het aanpakken van acute risico's voor mens, milieu en natuur, alsook voor structurele duurzame oplossingen. Wij zijn ons echter ook bewust van de omvang en complexiteit van de historisch gegroeide situatie en de lange termijn aanpak die noodzakelijk is om dit tij te keren ten bate van een schoon en duurzaam Bonaire.

Met deze gerichte aanpak op zowel korte, middellange als lange termijn vertrouwen wij op een duurzame verbetering van de situatie op Lagun en een toekomstbestendig afvalbeheer op Bonaire.

Wij zien het versterken van de samenwerking tussen Selibon NV en het OLB als een essentiële pijler in het realiseren van duurzame verbetering en toekomstbestendige dienstverlening.

Wij vertrouwen erop dat wij met bovenstaande op hoofdlijnen inzicht hebben kunnen geven in onze wil en de doortastende aanpak die wij daarin voorstaan, welke wij de komende tijd nader zullen uitwerken, en dat wij kunnen blijven rekenen op uw steun en die van het Rijk in brede zin.

Uiteraard zullen wij u over onze stappen blijven informeren en u betrekken bij de aanpak en wij zien uit naar een vruchtbare samenwerking hierin.

Hoogachtend,

Namens het Bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire.

de Eilandsecretaris

Bijlagen:

1. Voornemen Last onder Bestuursdwang d.d. 28 augustus 2024
2. Nota afvalstromen en BC besluit d.d. 24 juli 2024
3. Plan Afvalzorg Nederland d.d. 26 juni 2023
4. Offerte RHDHV 'Visie Afval Bonaire: op weg naar een schone, circulaire economie' d.d. 24 oktober 2024